

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 180 Lei
Pe jumătate . . . . . 90 Lei
În America pe an 2 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Bla j, Jud. Târnava-mică
Director ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

AMUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei a doua și a treia oră 4 Lei.

In vâltoarea vieții

„Sunt gata să car mai bine saci la Obor, în București, decât să trăiesc pe spatele părinților, acasă” — spune un fecior de popă ungur

Întâmplarea pe care o povestim mai la vale am citit-o într'un jurnal unguresc dela Cluj. E vorba de un tânăr cuminte, care, în vâltoarea zilelor de astăzi, s'a priceput să-și găsească și el o pâine cinstită și o cărare spre fericire. Povestea feciorului de popă unguresc din Săcuime cuprinde o învățătură dintre celea mai grăitoare, care în zilele povarnice de astăzi ne poate fi multora de folos. Omul cuminte nu întreabă de unde vine învățătura bună, ci o primește și se folosește de dânsa.

Povestea e următoarea:

Doi domni din Ardeal, fiind cu treburi la București, au avut un ceas slobod și au intrat într'o cafenea, la un scaun de hodină, la un ceaiu de încălzire. Chelnerul care i-a slugărit se vedea din cale afară isteț și curățel. Avea niște ochi adânci și o frunte limpede, lată.

Cei doi domni au intrat în vorbă cu tinărul chelner și au aflat, că este și el ardelean și încă fecior de popă. „Se poate să fi fecior de popă — întreabă unul dintre meseni — și să faci pe chelnerul?”

— „Întrebarea domniei tale mă miră foarte mult — zise tinărul. — Da, sunt fecior de popă din Transilvania și tatăl meu păstorește cu cinste un sat de creștini, în părțile săcuiești. Păstrez și hârtii în regulă, că am isprăvit patru clase de gimnaziu, dar din pricina sărăciei tatălui meu n'am putut rămânea mai departe, să termin liceul. Suntem copii mulți, eclejia tatii e săracă, necazurile fără număr. Soarta m'a smuls dela carte și nu m'am mai putut întoarce la școală. În toamna anului 1930 câteva luni ai mei m'au ținut acasă. Și mi-se strângea inima de durere, că trebuie să mănânc pâinea din gura fraților mai mici, fără ca eu să muncesc ceva. Tata tot avea nădejdi să se schimbe cumva spre bine și să mă pot întoarce iarăși la carte. Mama, săraca, ar fi dorit mult să pot ajunge și eu mă-

car un dascăluș, dacă nu chiar preot ca tatăl și bunicul meu.

Însă eu n'am mai putut răbda durerile de acasă și, într'o bună zi, am plecat la București, să-mi fac o pâine. M'am sbătut o vreme între sdrențe și foame, până am aflat un loc liber de chelner și am intrat la stăpân. Căci mi-am zis: Mai bine car și saci la obor, decât să trăiesc acasă, trântor, pe spatele părinților!

Azi, slavă Domnului, sunt aici și sunt mulțumit. Am o pâine, muncesc și nu mai sunt pomanagiu la casa tatălui meu. Ba mai mult: am aici cu mine și pe fratele meu mai mare, care face pe cafegiul la bucătărie. Câștigăm frumos și trimitem și acasă sume frumoase.

Suntem feciori de preot, eu chelner, fratele meu mai mare cafegiu, și nu ne este rușine. În vremile de astăzi lucru de căpetenie e, să ai unde munci, și să câștigi și tu o pâine. Rușinos e să furi, ori să trăiești de pomană pe spatele altora!”

Vorbind astfel, tinărul fecior de popă, a luat cu multă îndemânare paharele de ceaiu de pe masă și a plecat vesel, plin de sănătate și de încredere, la treaba lui.

Noi am scris la gazetă întâmplarea de mai sus, nu ca să cerem tinerilor cu cartea ai neamului nostru să se facă chelneri la București sau aiurea. O, nu! Nu socotim că pâinea de chelner este dulce și fericitoare. Dimpotrivă. Însă am tipărit povestea aici, ca să se vadă cât de multe și felurite sunt cărările în viață, cari pot hrăni cinstit pe un tânăr iubitor de muncă și înțelept. Indemnul nostru se îndreaptă către aceia dintre tinerii nației noastre, cu carte, sau fără carte, cari stau cu mâinile în sân și așteaptă să le cadă mana din ceriu, fără ca dânsii să întindă măcar mâna să-o prindă.

Și am tipărit întâmplarea feciorului de popă din Secuime, ca să ne între-

odată la cap, tuturora, că nu este cu-prindere pe lume, care să nu te poată hrăni și ținea cinstit, dacă muncești cu drag și cu tragere de inimă.

Noi, Români, dacă am apucat la două-trei clase primare ori de gimnaziu, nu ne prea gândim decât la slujbe boeresti, la cancelarii, ori la oficiile statului. Și azi-măine, statul nostru va ajunge la dobă tocmai din pricina prea multor funcționari pe cari li hrănește. Hrana se poate însă găsi și aiurea, aproape totdeauna mai bună, mai sigură, decât aceea pe care o dă statul, țara.

Munca, oricare ar fi și oricum s'ar numi, nu rușinează, ci înalță, dă puteri și voieșie. Și numai atunci va fi adevărată fericire pământescă în țara asta, când va fi prețuită orice muncă, orice carieră, fie peană, fie plug, fie ciocan, sau șervetul de chelner într'o cafenea.

Dascălul Sandu

Cât a cheltuit Germania cu războiul. Un ziar german, publică nește socoteli foarte interesante, cari arată și mai bine ce prostie mare este războiul, și cât de bine ar fi dacă oamenii s'ar putea înțelege ca oamenii nu ca dobitoacele. Acel ziar publică anume suma cheltuelilor pe cari le-a avut Germania cu războiul care a trecut. Toate cheltuelile Germaniei, din timpul războiului și ceea ce a plătit ca datorii și despăubiri precum și încă ce mai are de plătit, se ridică la suma grozavă de 228 miliarde 6 milioane mărci aur, aproape cât este vrednică toată averea poporului german. Averea poporului german ar valora cam 382 miliarde 7 milioane mărci aur. Iată deci câtă sărăcie a adus războiul mondial.

Un bandit care se folosea de tun de lemn. Pe țara Oașului, era un bandit cu numele Copil Ioan. Fiindcă n'avea arme militare, el și-a făcut un tun de prun, ca în vremile lui Arram Iancu și cu acela băga spalma în călătorii cari îi eșlau în drum. Dela un timp el a fost prins și pus la arest. Și aici banditul a arătat a fi speculant. El a cerut gardienilor să-l ducă la directorul închisorii căruia zicea că are să-l spună ceva. Cum însă la biroul directorului era multă lume în așteptare, el s'a furișat printre mulțime și a fugit. Dar în scurt timp el a fost prins din nou.

Durerea începe a-și schimba firea

Prin pildele luminoase și într'adevăr ne mai pomenite ale Omului și Maicii durerii, se schimbă însași firea durerii. Ceice urmează aceste două pilde, adică creștinii, se gândesc cu totul altfel despre durere decât păgânii. Acești creștini sunt de părerea că »precum prisosesc patimile lui Hristos întru noi, tot așa prisosește prin Hristos și mângâierea noastră« (II. Cor. 1, 5). Ei pășesc pe urmele lui Hristos, se înarmează cu acelaș gând cu care a pățimit Hristos, inimile lor sunt îndreptate spre răbdarea lui Hristos, se jertfesc asemenea lui, se lasă ridicați în slavă și purtați de pilda Invățătorului lor, își nutresc curajul și însuflețirea cu ranele lui Isus și se mândresc cu patimi și suferințe cât mai multe.

Durerea, de aici înainte, nu mai este o neplăcere, o piedecă, un necaz, o nefericire, ci un adaus foarte de lipsă la viața creștinului, ceva, fără de care, nu se poate trăi creștinește. Durerea nu mai este un dușman, ci un prietin foarte binevenit, dela care nu poți învăța decât bine. Nime n'o mai încunjură, nimeni nu-i mai întoarcere spatele, dimpotrivă toată lumea creștinească încearcă a se împrietini cu ea, a umbla la școala ei, a se supune durerii ca pe o operație, deplin convinși fiind că ea este asemenea unui medic, care taie de fapt în carne vie, dar vindecă cu siguranță. Cu un cuvânt, ceea ce era mai înainte, la păgâni, o povară de nesuferit, devine la creștini o putere și chiar un izvor de viață, ceea ce era un amar și o pedeapsă devine acum o virtute, ceea ce era un fel de cătușă devine un imbold spre viață și libertate, ceea ce era un rău devine un bine, o cheazăie că Dumnezeu li iubește, o legătură cu Hristos, o împărțășire cu harurile și vredniciile mântuirii, o apropiere spre țanta adevărată.

Mai mult, cei mai numeroși dintre creștinii cei vechi se chiar bucură și se veselesc, îndatăce întâlnesc în calea lor de călători spre alte țărâni, durerea. Cea mai bună dovadă sunt epistolele sfântului Pavel, din care voia spicui aici câteva, ca să se vadă și mai bine marea schimbare: »Ci ne și lăudăm întru năcazuri, știind că năcazurile răbdare lucrează, iară răbdarea încercare, iară încercarea nădejde, iară nădejdea nu se rușinează, pentru că dragostea lui Dumnezeu s'a vărsat întru inimile noastre prin Spiritul Sfânt, carele s'a dat nouă« (Romani 5, 3—5). Corintenilor le scrie: »Multă-mi este îndrăznirea către voi; multă mi-e lauda pentru voi; umplutu-m'am de mângâiere; prea multă bucurie am întru tot năcazul nostru« (II. Cor. 7, 4). Către Romani, scrie la cap 8, vers 35—39: »Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Năcazul, sau strâmtorarea, sau prigonirea, sau foametea, sau golătatea, sau primejdia, sau sabia? Precum este scris: »pentru tine suntem omorâți în toată ziua, socotitu-ne-am ca

niște oi de junghiere«. Ci întru toate acestea biruim, prin celce ne-a iubit pe noi. Pentru că tare crez eu că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici căpeteniile, nici puterile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncul, nici orice altă făptură nu poate să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, carea este în Hristos Isus Domnul nostru«.

Toate nădejtile puse de credincioșii Vechiului Testament în Mântuitorul și Răscumpărătorul lumii se împlinesc, nu numai în ce privește persoana lui, ci și în ce privește durerea, tot așa și nădejtile vechilor filosofi este acum întru toate îndeplinită și mulțumită. Tot ceea ce cereau Socrate, Platon și Aristotel, cei mai mari filosofi ai lumii vechi, s'a împlinit acum. Dar s'a ajuns la și mai mult. Ei se gândeau și nădăjduiau că numai sufletele mari, oamenii învățați și sus puși vor putea înțelege durerea, pe când, prin venirea Mântuitorului și prin patimile lui, durerea înobilitează nu numai sufletele celor de sus ci și pe a celor de jos; ea devine o școală comună, la care umblă cu toții și la care învață nu numai bogății ci și săracii, nu numai stăpânii ci și slujile, nu numai cei liberi ci și cei legați în lanțuri, și mai ales aceștia. Și școala durerii nu a slăbit în cursul veacurilor, ci s'a îmbunătățit și perfecționat parcă tot mai mult, așa că această școală a religiei creștine este astăzi perfectă, ajungând la cel mai înalt grad de dezvoltare.

Vor zice poate unii că durerea a mai scăzut cu veacurile și cu cultura, dar dovezi nu pot aduce. Dimpotrivă durerea crește și se mărește cu cultura, așa că putem spune, fără de a ni-se putea contrazice, că mai multă durere aflăm în palaturile celor bogăți, culți și învățați, decât în cocioabele săracilor și ale neștiutorilor de carte, și că un păcurar fără leac de învățătură, care n'a văzut decât muntele și satul său, este mult mai fericit, decât împăratul, regele ori miliardarul american. Dovada cea mai bună e că între cei din pătura cultă se întâmplă și cele mai multe sinucideri, pe când între oamenii săraci acestea sunt aproape necunoscute. Nici când, se pare, lumea n'a suferit atâta, cât suferă astăzi și, cu cât se depărtează mai mult de Dumnezeu, povara aceasta o simțeste tot mai grea și mai de nesuferit.

Să vedem deci, rând pe rând, mângâierile pe cari ni le poate da religia creștină, când suntem încercați de dureri și de suferințe.

Părintele IULIU

Un răspuns nimerit

Cine va plăti cantorii, dacă vor face școală patru ani

Părinte Redactor, rog nu Vă supărați dacă Vă mai rog să publicați și scrisoarea mea aceasta în mult prețuita noastră „Unirea Poporului“.

Tot în Nr. 50—52 al „Unirei Poporului“ din 1930 am citit și scrisoarea dlui cantor din Tăuni, cari se întreba, cine-i va plăti pe cantori, dacă vor face școală de patru ani dupăcum ați propus tot DVoastră, mi-se pare într'un număr de acum doi ani al gazetei.

Răspunsul meu este: *poporul*.

Când cantorii, — după o școală de patru ani, având profesor de muzică cum se cade, care să stea de ei, considerându-și materia aceasta de cea mai principală, dupăcum de fapt trebuie să și fie, — vor cunoaște ei înșiși bine notele și nu vor primi diplome decât acei cari vor stăpâni pe deplin un instrument muzical și vor fi în stare să conducă înșiși un cor, atunci, îi asigur eu, că poporul nu numai că-i va plăti bucuros, dar parohiile se vor întrece a-i putea avea și a-i plăti cât mai scump, așa cum fac astăzi romano-catolicii reformatii, jidovii și chiar și poezii.

Și să nu creadă nimenea că învățarea notelor este un lucru prea greu. Dovadă cel scris de „Trecătorul“ în „Unirea Poporului“ Nr. 50—52 din 1930, și cantorul din Șomcut Mare, pe care eu l-am învățat notele în săptămâni, așa că astăzi conduce de fapt un cor bine organizat și bine disciplinat.

Dacă se vor pune pe lucru cantorii noștri și dacă profesorul de astăzi dela cursul de cantori are destule ore la dispoziție și este o harnic și conștiincios, îi poate învăța în cel mult 10 luni, cât stau în Blaj, foarte bine notele așa că acești cantori vor putea ceti și instrui cântările noastre bisericesti armonizate de Mureșanu, Muzicescu, Dima, Porumbescu, Vid Ștefănuț, Cherebețiu. Dacă se va face astfel compozitorii noștri vor putea scrie cât mai mult, și muzica se va răspândi și la sate.

Ceice se ocupă cu muzica bisericesti vor ști poate că Sfântul Sinod al bisericii ortodoxe române a publicat cântările bisericesti cum se cântă ele în Vechiul Regat, armonizate de Muzicescu. Vor mai ști apoi că dl. profesor Hubic a introdus în catedrala din Oradea o orchestră și că P. S. Sa episcopul ortodox Nicolae Ivan dela Cluj a cerut Sfântului Sinod să se introducă și în biserică ortodoxă orchestra. Această rugare încă nu i-a fost împlinită, veni-va vremea când poate i-se va împlini. Vom face noi, uniții, în cazul acesta? N-ar mai bine oare să ne punem pe lucru de acum, ca să ne găsească acelea vremuri plin pregătiți? Păr. Vasile Lazariu din Șieu Măgheruş

Lupta studenților

La Viena e mare lupta între studenții social-democrați și național-socialiști. Cei dintâi ar dori să introducă în Austria, bolșevismul, pe când ceștia alții vreau să rămână țara națională. Poliștii abia i-au putut despărți. Placatele murdărite, cari se văd pe acest chip, sunt îndemnurile la o nouă alegere a comitetelor studențești. Și în Austria, mai mult le place studenților să facă politică, decât să învețe.

Minciuni și calomnii

Răspuns articolului: „Lucruri de bâlcu, la uniții de pe Valea Mureșului“ apărut în Nr. 249 anul IX al gazetei „Glasul Monahilor“ dela București

În No. 249, anul IX de Duminică 11 Ianuarie 1931 al gazetei „Glasul Monahilor“ dela București a apărut un articol iscălit „Cronicarul de pe Mureș“, care dela început până la sfârșit este un lung șir de calomnii la adresa bisericii noastre. De aceea, și fiindcă mă privește mai ales pe mine și pe credincioșii mei, Vă rog să dați loc acestui răspuns în scumpa noastră „Unirea Poporului“, pe care o au abonată în parohia mea 40 de credincioși.

E vorba în acel articol de misiunile ținute în zilele de 5, 6, 7 și 8 Decembrie a anului trecut, de către pâr. protopop Ion Munteanu din Dragșina și pâr. Dr. Iuliu Rațiu primnotar consistorial la episcopia Lugojului, ajutați fiind de părinții Ieronim Hangea din Beloviș și Demetriu Tămaș din Minișul de sus, care a adus cu sine, pentru ridicarea ceremoniilor și a cucerniciei, și orchestra din parohia DSale.

1) Cronicarul de pe Mureș spune că Unirea s'a făcut la Bârzava din niște certe locale. Adevărul e că la anul 1870 era în Bârzava un preot foarte lacom care lua dajdii și dijme nelegale dela credincioșii săi, cum le iea și astăzi pâr. ortodox Câmpeanu. Credincioșii s'au împotrivit și au protestat în nenumărate rânduri împotriva acestei samavolniciei. Toate au fost zadarnice, credincioșii au rămas și de pagubă și de batjocură. Astfel s'au hotărât deci cei mai neîndreptățiți dintre ei, să treacă la Sfânta Unire, unde astfel de lucruri nu se puteau face. Că acești credincioși n'au trecut la unire ca să fugă de dajdii, dovedește faptul că la 1900 au ridicat, puțini cum erau, o frumoasă casă parohială și o școală confesională greco catolică, plătind din avutul lor și pe învățătorul. Credincioșii de astăzi nu rămân mai pe jos decât înaintașii lor, fiindcă încep în curând a-și zidi și o biserică frumoasă și încăpătoare, după ce și-au adunat aproape întreg materialul de lipsă. În scurt timp voi

arăta Cronicarului de pe Mureș că acest popor „sărântoc și nătâng“, cum îl numește DSa, va ridica și o biserică corespunzătoare.

2) Nici idee n'are Cronicarul, ce sunt misiunile. Dacă ar ști, n'ar vorbi cum vorbește resp. scrie. Că preoții, cari au condus sfintele misiuni, n'au făcut confesionalism, nici n'au atacat vreoa confesiune din țară, dovedește tocmai, ceea ce recunoaște și Cronicarul, că au luat parte la aceste misiuni și foarte mulți ortodocși și pocăiți.

3) Nu-i adevărat că misiunile s'au ținut și Lunia, tocmai în vederea târgului săptămânal care se ține în aceea zi la Bârzava, ci pentru că în 6 Decembrie (Sâmbăta) a fost sărbătoarea sf. Nicolae, după care a urmat Duminica, iar misiunile se țin de regulă în două sărbători după o altă.

4) Orchestra din Minișul de Sus n'a fost adusă ca să facă propagandă confesională, de care noi n'avem lipsă, pentru că noi uniții nu lucrăm cu astfel de mijloace, nici cu reformă agrară, nici cu poliție și cu săcuri și cu alte d'aldestea, ci pur și simplu pentru preamărirea lui Dumnezeu și pentru trezirea unei evlavii cât mai mari.

5) Slujbele și predicile au fost cercetate nu numai de catolici, ci și de ortodocși și de pocăiți, iar la sf. liturghie din 8 Decembrie s'au cuminecat 180 creștini uniți, deci n'au putut să fie de față numai „vr'o 150 suflete, cu căței și cu porcei“, după cum scrie Cronicarul, intrat bagseama în slujba tatălui minciunii, care i-a șoptit și „căței și porcei“ în legătură cu sufletele. Ori bag seamă la DSa căței și porceii au aceeași valoare ca și sufletele răscumpărate prin scumpul sânge al Mântuitorului? Astfel de stil numai din condeiul unui „maistor“ poate eși.

6) Parohia mea este de fapt subvenționată de stat cu congruă, fiindcă are 500 su-

flete, după cum este subvenționată și cea ortodoxă cu 800 suflete, primind însă congruă nu numai un singur preot, cum ar fi după lege, ci doi inși, ceea ce este nedreptate.

7. Are toată dreptatea Cronicarul, că credincioșii ortodocși, cari au luat parte la misiuni, n'au făcut scandal. Dacă se luau însă după „Cronicarul“ și-l ascultau pe el, poate că nu rămâneam fără scandal. Credincioșii ortodocși sunt buni, și poate ar fi și mai buni, dacă nu le-ar da atâtea pilde rele Cronicarul.

8) Bapțiștii au luat parte la misiuni, fiindcă s'au convins că cei doi oratori au vorbit foarte frumos și foarte creștinește.

9. Cronicarul spune că „timp de trei nopți, în diferite case ale uniților, s'a tot jucat. Dela fiecare casă unită s'a adunat câte un puiu, unsoare, varză și altele, după puterea credincioșilor, pentru că misionarii s'o poată duce bine“. Aceasta e o minciună răutăcioasă, de care numai un „maistor“ e capabil, și nu un preot sau vreun credincios. Poate că în strana cealaltă cam așa se face, la noi însă nu.

10) Nu numai uniții, ci și ortodocșii dimpreună cu bapțiștii din sat și jur au rămas foarte mulțumiți de aceste misiuni, și toți și-au exprimat dorința de a mai putea lua parte la astfel de misiuni sfinte, cari atâtea bine au produs în comună.

Pe urmă se întreabă Cronicarul: „Bucureșteni! Vreți asemenea spectacole și la București?“ Eu cred că Bucureștenii ar fi și ei bucuroși de astfel de spectacole, și le vor și avea în curând.

Pâr. Aurel Birău
din Bârzava.

Clocnire de trenuri. Săptămâna trecută s'a întâmplat o clocnire de trenuri pe linia ferată București—Constanța, în stația Sighireni. Clocnirea s'a întâmplat între un tren de persoane și unul de marfă. Trei vagoane dela trenul personal și unul dela cel de marfă au fost stricate. Răniți nu sunt decât patru persoane. Văzând nenorocita întâmplare, care s'a întâmplat din cauza unei greșeli a celor din gară, toți funcționarii au fugit.

Foița „UNIRII POPORULUI“

Imn religios

De Vasile Alecsandri

Etern, Atotputernic, o creator sublim,
Tu ce dai lumii viață și omului cuvânt,
În tine crede, speră întreaga Românie
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pământ!

Sub ochii tăi în lume lungi valuri de omenie
Pe marea vecinicii dispar ca nori în vânt
Și'n clipa lor de viață trecând strigă 'n uimire:
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pământ.

Tu din sămânța mică înalți stejarul mare,
Tu junelor popoare dai un măreț avânt,
Tu 'n inimile noastre ai sacre vii altare.
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pământ!

În tine-i viitorul, trecutul și prezentul!
Tu duci la nemurire prin tainicul mormânt
Și numele-ți cu stele luminează firmamentul.
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pământ!

Etern, Atotputernic, o Creator sublim,
Tu care ții la dreapta pe Ștefan, erou sfânt,
Fă 'n lume să străluce iubita-i Românie,
Glorie ție 'n ceruri, glorie pe pământ!

Din nou coboară-te

Poezie de A. Vlahuță

Din nou coboară-te 'ntre noi, Isuse,
Căci iarăși turma ta e rătăcită,
Și iar se 'ntinde noaptea cea cumplită
A vechii uri, de Tine-atunci răpuse.

De abia se mai zărește ca prin sită
A mântuirii stea. Dar cât de sus e!
Se depărtează parcă... Cine spuse
Că stingerea ni-i singura ursită.

O vino, iubitorule de oameni,
În sufletul bătrânei lumi să sameni
Din nou credința cea mântuitoare...

Cunoaște-l vom? Pleca-vom fruntea oare,
Când întinzându-și mâinile-amândouă
Asupra-ne, va zice: Pace vouă!

Românește așa a fost

Românește așa a fost:
Să te 'nduri după putere,
Să fii bun cu cel ce-ți cere
Milă și-adăpost!

Doine din caval să cânti,
Cum te 'nvață 'n codri vântul;
Când e horă 'n sat, pământul
Vesel să-l frământ.

Românește așa a fost:
Ne'ndurat să dai din coate,
Când dușmanul vorba-ți scoate
Că ești slab și prost.

Când vrăjmașii vin semeți,
Să ne calce scumpa țară,
Tu-i izbești și-i dai afară,
Minte să-i înveți!

Românește așa a fost!
Știm și noi ce se cuvine,
Să 'mpărțim și rău și bine,
Cum e mai cu rost!

G. Coșbuc

Se va fabrica aur din mercur (argint viu)? Ziarul spaniol „Hoga“ anunță că învățatul „del Lunes“ a reușit să fabrice aur din mercur (argint viu). Se știe cât de scump este aurul, din cauză că nu prea este mult în pământ. De demult încă au încercat diferiți învățați, de toate neamurile, să facă aur din alte materii de care se găsesc mai multe în pământ. Au cheltuit oamenii averi întregi cu nădejdea că vor ajunge la bun rezultat și ca atare la bogății și mai mari. Dar toți s'au înșelat. Iată ce s'a auzit de această încercare o bancă însemnată din Spania a declarat că va sprijini cu bani lucrările lui „del Lunes“. Să fie el oare mai norocos decât ceilalți?

Rusia, iadul pe pământ!!

Țară unde nu e Dumnezeu — Averi pierdute și suflete chinuite — Români cu soartă vitregă — Un strigăt de ajutor al nenorociților din țara bolșevismului

Fără doar și poate, între țările din Europa, și mai ales între cele din vecinătatea noastră, Rusia este țara în care diavolul stăpânește cu drept cuvânt. Ea este un adevărat iad pe pământ. Cine vrea să se convingă — dacă se mai află cumva Români cari nu cred — să cetească cele ce urmează.

Încă din timpurile dinainte de războiul cel mare, când Rusia era condusă de împărați, câțiva oameni, cari se credeau cu înalte învățături, adunați în partide comuniste, făceau planurile unei nouă vieți. Ei voiau să aducă lumea la o viață fără Dumnezeu, deși ei spun, că se conduc după învățătura din Scriptură care spune, să iubești și să ajuți pe deaproapele tău, împărțind averea ta celor săraci și năcăjiți. Acești conducători, între cari mai cunoscuți sunt Lenin, Trozki și Stalin, s'au depărtat însă cu totul dela celelalte învățături ale sfintei Scripturi, cari îndrumă pe oameni la viață liniștită și regulată după regulile bisericesti. Ei nu mai recunosc biserica, pe care au scos-o din Rusia aproape de tot și ca atare nu mai cunosc nici pe Dumnezeu. Nu mai de parte decât înainte de Orăciunul trecut, o așa numită asociație a bolșevicilor ateisti (fără Dumnezeu), a intervenit la guvernul bolșevic pentru dărâmarea tuturor bisericilor. Guvernul, bucuros de o asemenea cerere, a și dat liber armatelor roșii să cuprindă în folosința lor toate bisericile din provincia unde s'a cerut. Și acestea ca niște haite de lupi s'au repezit în Oasa Domnului, batjocorindu-o mai rău decât iudeii neguțatori, pe cari știm că Hristos i-a scos cu biciul afară. Va să zică: guvernul, armata și toți cei iubitori ai bolșevismului sunt contra bisericii și contra lui Dumnezeu. Iată de ce toate măsurile luate în Rusia dela războiu încoace servesc celui necurat și aduc multe chinuri și dureri, țăranilor, cari în mare parte se roagă pe sub ascuns și așteaptă zilnic o milostivire a Domnului pentru schimbarea vieții lor amare.

**Averi pierdute.
Suflete chinuite.**

De oarece conducătorii bolșevismului vreau să facă în țara lor o viață cu totul nouă, s'au și apucat fără cruțare să schimbe tot ce au moștenit oamenii din bătrâni. Și într'adevăr au schimbat și schimbă.

Azi în Rusia nu mai sunt aproape de loc proprietari de pământ. Satul întreg lucrează împreună la câmp, la porunca și supravegherea câtorva inși cari sunt funcționarii bolșevicilor. Toate bu-

catele se adună la un loc. După ce bucatele s'au adunat, se alege partea cea mai bună și se trimite în capitala țării. Partea mai rea, care rămâne, se împarte cu porția între cei cari muncesc și cari sunt înscrși în tagma bolșevicilor. Cei cari n'au dat dovadă de buni bolșevici, nu capătă nimic, rămânând pieritori de foame. Cei cari primesc bucate, încă nu primesc decât foarte puțin. Un muncitor primește pe an 160 kgr. grâu, cam zece feldere sau mierțe de a noastre, cari trebuie să le împartă cu copiii și ceilalți membrii din familie, cari nu lucrează în colectivitate (tagma) bolșevică. Au noroc bieții muncitori de pământ cu ceace mai pot cultiva pe cei câțiva metri de pământ, cari le-au mai rămas în jurul casei. Muncitorii din fabrici, cari sunt cei mai bine văzuți în țară, primesc o jumătate kilogram de zahăr pe lună, două kilograme de cartofi pe săptămână și pentru cele opt — adeseori 12 — ore de lucru pe zi, încă 48 ruble ca leafă lunară, din care trebuie să plătească haine, casă, o parte din hrană și celelalte năcasuri ale vieții. Un inginer strein, care a stat mai mulți ani în Rusia bolșevică, spune că acolo, hainele și încălțăminte sunt de cea mai proastă calitate, căci bolșevicii atât produsele de fabrică cât și cele ale pământului, cari sunt mai bune le vând în alte țări, cu prețuri mici, numai și numai să producă scăderea prețurilor în lume și ca atare să aducă sărăcie și încurcătură, cum de fapt au și adus.

Dar pare că n'ar fi destulă sărăcia pe capul oamenilor, conducătorii bolșevici sunt și foarte aspri cu supușii lor. Oamenii cari au îndrăsnit bieții să-și apere moștenirea strămoșească și s'au împotrit când li-s'a luat moșia, cari nu s'au înscris în tagma bolșevică ori cari au scăpat din gură vre-un cuvânt aspru asupra conducerii, cu toții au fost adunați, închiși, împușcați fără judecată sau trimiși în Siberia.

Jalnică și înfiorătoare este mai ales soarta Românilor noștri, cari s'au dus încă înainte de războiu în Rusia, unde se ocupau cu oieritul. Înainte de războiu erau ciobani români destui de mulți în Rusia. Numărul lor se ridică la o mie de familii numai în ținutul orașului Kostov de lângă râul Don. Toți laolaltă aveau vre-o șase sute de mii oi și altele, a-vere cari valora cam 50 de milioane de ruble. Acum ei nu mai trăiesc decât ca cerșitori. Cei mai mulți au fost executați (omorâți), câteva sute din cei rămași au fost duși cu forța să păsto-

rească turmele statului din munții Caucaz, iar alții câțiva rătăcesc pe drum cu gândul mereu la casa și satul nașterii lor. Unii au ajuns acasă și, prin spusele lor, întăresc și completează știrile noastre asupra vieții din Rusia.

Toate aceste chinuri și lipsuri aruncate asupra bieților țărani și muncitori din Rusia, au de scop să desbăiere lumea de viața de până acum și să-i apropie de viața animalelor. Bolșevicii au și scos din vorbire cuvintele *mamă și tată*. Ba încă se vorbește că au făcut un oraș, unde nu există soț și soție, tată ori mamă, ci numai bărbați și femeie. Acolo bărbații și femeile fac copii după gust și dorință, fără a avea grija întreținerii lor. Statul ia pe fiecare copil nou născut și îi crește într-o casă anume pentru aceea treabă. Deocamdată acel oraș este o probă. Cu timpul însă bolșevicii, dacă i-a mai răbda Dumnezeu vor încerca să facă în toată țara așa. Te crucești, iubite cetitor, de toate cele ce ți-am spus și de sigur alătura te minime zici; Doamne, nu le ajuta să batjocorească oamenii, făcându-i să trăiască cum trăiesc păsările cerului și celelalte animale.

Dar ca să te convingi și mai mult că cele spuse cuprind adevărata viață din Rusia bolșevică, cetește mai la vale.

Un strigăt de ajutor al nenorociților din țara bolșevismului.

Muncitorii din Rusia, ne mai putând duce greul vieții, au încercat adeseori să înștiințeze pe muncitorii din celelalte țări și pe întreaga lume despre viața lor nenorocită, prin scrisori pe cari le trimis în diferite rânduri. Toate scrisorile lor au căzut însă în mâna conducătorilor bolșevici, cari le-au ars cu foc și au pedepsit fără cruțare pe cari le-au trimis. Dar cu toată grija bolșevică tot a scăpat o asemenea scrisoare adresată unui magazin de cernăciornic din Geneva (Elveția). Scrisoarea a fost tipărită în cele mai bune seamă gazete din Europa. Iată conținutul ei.

Guvernământul districtului Penza.

19 Ianuarie 1933

Către unul din magazinele de ceasornic din Geneva (Elveția).

Domnilor muncitori din Geneva,

Faceți să se cunoască serisoarea noastră în toate țările lumii și spuneți că Rusia este pierdută de bolșevici. Oh, frați scumpi, Dumnezeu să vă dea gândul bun de a salva și Rusia de o nenorocire ca asta, de foamete, execuțiile cu pușca, de furturi, de mizerie și asuprire.

Scumpi domni din toate țările, nu credeți propaganda (lauda) bolșevică. Dacă ați putut veni la noi, în interiorul țării, adevărat la sat în micile orașe și dacă ați putea vedea pe țărani, pe muncitori și pe funcționari, văzând atâta grozăvie, ați înnebuni. Țăranii sunt pe niți și lăsați în fiecare an fără pâine, fără toți, fără nimic. Ei sunt siliți să dea totu tele cornute mari și mici, păsările din aer, puii, porumbeii, rațele, găștele. Cei cari voiesc să dea, ceace li-se cere, sunt împușcați iar averea lor nimicită; grădinile cu legumele stupii cu albinele și cu mierca. Proprietarii (adeseori) sunt trimiși în Siberia. Poporul este peste tot sărăcit. Toți umblă aproape

Un aeroplan căzut pe coperișul unei case

Aeroplanul unui pilot englez a căzut săptămânile trecute pe coperișul unei case, ceea ce a fost un mare noroc pentru pilot și cercetător, căci amândoi au scăpat cu viața, ieșind frumos din aeroplan și așezându-se pe coperișul casei, după cum se poate vedea și pe chipul nostru.

fără opinci. Nu se găseac nici stufe nici încălțăminte. *Intu'un cuvânt, în afară de pâine, care se găsește și ea cu destule greutate, nu mai e nimic în Rusia.* Celui care nu vrea să muncească i-se ia pământul, animale și tot ce are în jurul casei.

În provincie (la țară) lucrătorii și funcționarii sunt îndatorați să muncească pentru un chilogram de pâine și o ulciacă de apă la zi. Iar lucrătorii trebuie să lucreze nu opt ore, cum spun acești blăstemați în gazete, ci douăsprezece ore și mai mult chiar. Ei sunt plătiți odată la două sau trei luni și li-se reține cea mai mare parte din salariu. Doamne, când se vor sfârși pentru noi aceste chinuri?!

Frați scumpi, toată Rusia vă așteaptă cu nerăbdare să o salvați (scăpați). Iubiți frați lucrători și țărani din toate țările lumii, v'am scrie mai mult, dar scrisoarea nu v'ar mai ajunge. Vă scriem acum printr'un vicleșug, prin mijlocirea unui magazin din Geneva.

Deocamdată, la revedere, scumpi frați lucrători, și vă așteptăm cu nerăbdare pentru scăparea Rusiei. Dacă veți primi aceste rânduri, vă vom mai scrie.

Câtă jale, câtă desnădejde cuprind aceste „rânduri“. Prin ele lucrătorii din Penza, rostesc către lumea întreagă un strigăt de ajutor, pe care-l strigă omul atunci când sare asupra lui un tâlhar sau o fiară sălbatecă. Asupra lor se năpustește bolșevismul, un lup turbat cu colți sfâșietori. Le va răspunde cineva la strigătul lor de ajutor?

Deocamdată din pățania lor, noi să învățăm a fi mulțumiți, să ne iubim țara, și să cerem tot odată pază aspră la malurile Nistrului, oa nu cumva boala cea spurcată să treacă și la noi.

Revoluție în Republica Peru

De câteva săptămâni, Republica Peru, fără din America de Sud, este în mare neliniște. În anumite părți ale țării, oamenii s'au răscolit contra conducătorilor, spunând ceea ce aveau pe suflet, în diferite adunări, ba punându-se chiar la luptă cu armata pe care guvernul a trimis-o contra lor. Luptele s'au dat la început fără multă vărsare de sânge. Gazetele aduc însă acum știrea că un întreg corp de armată a trecut de partea celor răscolaji. Starea este deci mai primejdioasă. S'a făcut chiar și schimbarea guvernului. Miniștri cei noi sunt mai toți militari.

Italianii fratează rău cu Slovenii catolici din Italia?

După cum scrie o gazetă sârbească, din Belgradul Sârbiei, se înțelege că Slovenii catolici, de sub stăpânirea Italiei, ar avea foarte multe de suferit din partea conducerii fasciste. Deaceia episcopul din Belgrad, scrie în gazeta sa către toți preoții din Sârbia, să facă în ziua de 19 Martie, câte o liturghie pentru frații lor de neam și religie din Italia. Episcopul mai spune acolo că Slovenii n'au vrea în Italia să se roage în limba lor, și sunt supuși la tot felul de chinuri.

Indienii s'au liniștit

Cetitorii noștri își amintesc că de câțiva ani le-am dat mereu știri despre răscoalele din India. Indienii, sub conducerea lui Gandhi, s'au răscolit contra conducerii engleze. Mulți au fost morți, răniți și închiși. De câteva săptămâni au văzut însă oamenii, din ambele tabere că prin lupte cu arma nu se ajunge la nimic. Au început deci să se înțeleagă și cu vorba și cu sfatul. Sfătuirile au avut un re-

zultat mai bun. Conducătorii indienilor au fost puși în libertate și vice-regele Indiei a promis indienilor satisfacerea multor dorințe pentru care au luptat atâta. Între dorințele indienilor cari se vor împlini mai însemnate sunt aceea asupra sării, asupra pământurilor luate de stat și asupra eliberării tuturor celor închiși din cauza răscoalelor.

Statul va da voie indienilor să-și scoată sarea ei, nu să o cumpere dela englezi, va da înapoi pământurile luate dela cei cari nu și-au plătit dările și va scoate din închisoare pe toți cei închiși în timpul răscoalelor. Ba încă schimbându-se și constituția se vor da mai multe drepturi politice locuitorilor din India. Se mai dovedește încă odată că mai iute învinge vorba bună și înțeleaptă decât bubuilul tunurilor.

Înțelegerea franco-anglo-italiană

De câteva zile reprezentanți ai țărilor Franța, Anglia și Italia discută încheierea unei înțelegeri navale (pe mare) între cele trei țări. După multe discuții și sfătuiri oamenii au ajuns la o înțelegere asupra puterilor maritime și asupra numărului de vapoare pe care fiecare țară va avea dreptul să le mai facă până în anul 1936. Această înțelegere este o pregătire am putea zice pentru conferința dezarmării care se va ține în anul 1932. Indată după încheierea înțelegerii, se svonise că și Statele-Unite ar fi de părerea să iscălească acest pact.

Radio și în Japonia. Abia acum când toată lumea e plină de aparate „Radio“, cari prind vorba și cântarea dela depărtările cele mai mari, s'a înduplecat și Japonia să se folosească de această mașinărie. Acum de curând s'a pus radio și acolo în Tokio și alte orașe mai principale.

Vaporul făcătorilor de rele

Pe vaporul „La Martinière“ au fost imbarcați 676 de robi, osândiți cu toții la peste 10 ani temniță grea, fiindcă au furat sau omorât. Ei sunt duși la Cayenne, un port de mare din America de sud, unde-și petrec viața în temniță robii francezi. Chipurile noastre arată imbarcarea (încărcarea pe vapor) acestor făcători de rele.

Mormânt în onoarea descoperitorului automobilului. La Viena s'au început lucrările pentru ridicarea unui „mormânt de onoare” pe locul unde este îngropat lucrătorul Siegfried Macus care a inventat, la 1898, automobilul, mașină atât de mult folosită de oamenii de azi.

Conducătorii „Gărzilor de fier,” puși în libertate. În săptămâna trecută s'a judecat chestiunea conducătorilor „Gărzilor de fier” între cari amintim pe Corneliu Zelea-Codreanu, Amos, adv. Lefter ș. a. După câteva zile de judecată, advocații celor pârâți au putut dovedi că cei arestați nu sunt vinovați, că ei n'au urmărit prin societățile lor decât întărirea dragostei de țară. Judecătorii, cumpănind cele spuse de advocații apărători precum și cele spuse de cei cari erau de părerea să fie închiși, au adus hotărârea de a-i pune în libertate. Judecătorii au fost convinși că susnumiții conducători nu sunt cu nimic vinovați.

Un vapor în primejdie. De câteva zile, cu ocazia furtunelor cari au bătut pe Marea Neagră, vaporul „Campidoglio” al Loydului Triestin, s'a împotmolit între niște pietri în apropierea țărmului bulgar. Vaporul de salvare „King Lear,” care a plecat îndată să dea ajutor, s'a refors în Constanța aducând vestea descurajatoare că vaporul „Compidogilo” este aproape de tot pierdut. Apa intră în vapor din ce în ce mai mult.

O băutură cludată. Regele George al V-lea al Angliei, a făcut o călătorie prin Indii. Acolo el și-a adus aminte de o băutură despre care-i vorbea bunica sa că se face în acele părți ale pământului. Se amestecau la olaltă mai multe zdrobituri de diamante și alte pietri nestimate (scumpe) cari, măcinându-se și amestecându-se cu ceva beaură, făceau un vin așa de tare și de bun încât o singură sticlă costa vre-o 18 mil lei. Și făcându-i-se gust de o astfel de beaură nemaipomenită, a cerut să-i-se dea și lui s-o guste. Oamenii își aminteau de o astfel de beaură, dar nimeni nu mai știa cât trebuie să bage dintr'o materie sau alta, așa încât Regele a trebuit să se mulțumească și numai cu privirea la vasele în cari se ținea minunata beaură.

Un teatru în flăcări. La Mexico s'a aprins Duminecă seara un teatru, în timp ce localul era plin de lume. Focul a luat naștere dela curentul electric. Inspăimântați de groaza focului care creștea oamenii au devenit sălbateci în îmbulzeala dela eșire. Din cauza îmbulzelii și a focului au murit 14 persoane și au fost răniți vre-o douăsprezece oameni. Deasemenea au fost cuprinși și arși de flăcări aproape toți artiștii și artistele cari jucau teatru. Jalea a cuprins întreg orașul.

Biblia în 642 de limbi. Niște societăți religioase au constatat că Biblia (Scriptura) este scrisă până acum în 642 de limbi. Ne apropiem tot mai mult de adevărul Domnului Isus Hristos care a spus că numai atunci se va apropia sfârșitul lumii când Evanghelia va fi cunoscută de toate neamurile pământului. Ajungând până acum la cunoștința alor 642 de neamuri, învățătura lui Hristos puțin mai are până va fi cunoscută de toate neamurile.

O adunare a agricultorilor la Craiova. Duminecă 1 Martie, s'a ținut la Craiova o mare adunare a agricultorilor (lucrătorii de pământ) din jur. După mai multe sfaturi adunarea a stabilit anumite puncte cari vor fi înaintate guvernului. Intre cererile lor cele mai importante sunt: scăderea dării cu 30 la sută, fixarea unui preț grâului și celorlalte bucate, să se facă bănci pentru ajutorarea agricultorilor, să se dea o amânare la plata datoriilor pe cari le au agricultorii și altele. Toate cererile agricultorilor, din Craiova, sunt foarte îndreptățite și ele au de scop să dea țăranilor de a munci rodnic pământul lor, atât pentru ei cât și pentru țară.

Cu un oficiu mai puțin la Blaj. Expozitura Asigurărilor Sociale cu sediul în Blaj, al cărei conducător era până acuma dl Nicolae Boeriu, s'a desființat începând cu ziua de 1 Martie, trecând Blajul și comunele din jur cu asigurările lor la expoziția din Dicioșmărtin. Dl Miron Roșu, conducătorul mașinării dela Tipografia Seminarială din Blaj, este încredințat cu încasarea și trimiterea sumelor la expoziția din Dicioșmărtin. Tot marea lipsă de bani și scăderea cu 1000 a celor asigurați a fost cauza și a acestei reduceri de oficiu.

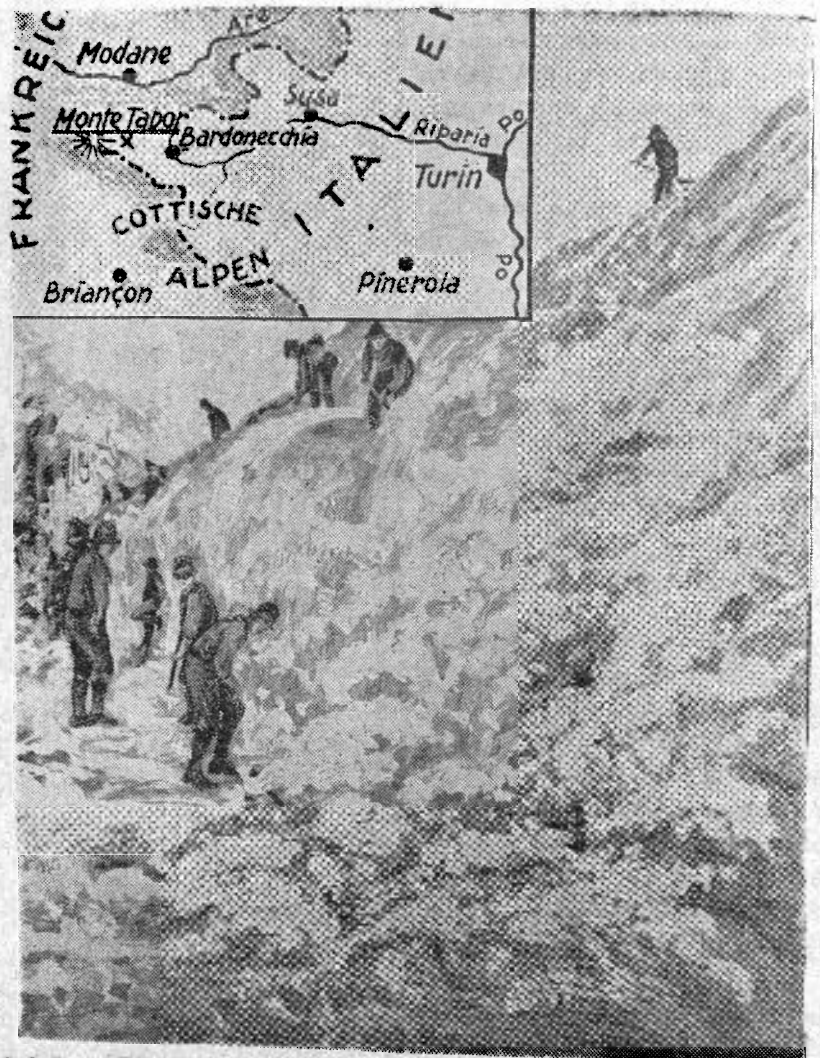
Nemulțumiți, pe tot pământul. Nu știți ce să mai crezi când vezi atâtea nemulțumiri și atâția nemulțumiți chiar și în cele mai bogate și mai bine organizate țări. Pare că oamenii nu mai află mulțumire în nimic. Săptămâna trecută, a dovedit guvernăntilor din Anglia, că nici englezii nu sunt mulțumiți de viață, cu toate că țara e atât de bogată și atât de bine organizată. În mai multe părți ale țării, țăranii s'au răscolit contra autorită-

ților și până să se facă liniște, s'a vărsat sânge și s'au stins câteva vieți omenești. Cea mai mare răscoală s'a făcut, în apropierea orașului Thaviewaddy, unde poliția a avut de luptă cu un grup de 400 răsculați. Din cei patruzeci și cinci sute 25 au fost împușcați, câțiva numai răniți. Dintre polițiști a fost rănit unul singur.

Cooperativa „Ajutorul” din Blaj desființată. Duminecă în 8 Martie s'a ținut la Blaj, la Casina Română, adunarea generală a Cooperativei „Ajutorul”, la care s'a constatat că Cooperativa a încheiat anul 1930 bine, având și un venit destul de frumos. Cu toate acestea, Cooperativa ne mai având viitor, fiindcă Centrala Cooperativelor nu mai poate da bani ieftini împrumut, adunarea generală a hotărât, cu un singur glas, că desființăm această cooperativă și o predăm și viindului conducător de până acuma Draja. Toți acționarii vor primi suma corespunzătoare acțiunilor, precum și dividendă de 10 la sută dela dl Draja, și prin aceasta Blajul nu are Cooperativă. Din venitul curat ce a rămas s'a hotărât să se înființeze un fond, din care să se ajutoreze fiii de meseriași și de comercianți, precum și elevii Școlilor comerciale.

Câte bucate au eșit în anul 1930 din țară prin portul Brăila. După o socoteală generală făcută de către Camera de Comerț din Brăila, reese că în anul 1930 au eșit din țară, ca vândute, o cantitate de 32.944 vagoane de diferite bucate — produse ale pământului — și cari toate laolaltă au fost plătite cu suma de 957 milioane 241 mil Lei. După felul bucatelor s'au vândut prin acest port 13.888 vagoane orz cu 338 milioane și 304 mil Lei; 3.382 vagoane de grâu cu 142 milioane și 603 mil Lei; 886 vagoane ovăs cu 19 milioane

Muntele Tabor din Italia

Dăm aici fotografia muntelui pe care s'a întâmplat nenorocirea cu compania de vânzatori de munte italieni. Chipul nostru arată cum caută soldații după cei nenorociți, dintre cari a murit 25, iar 59 abia au fost aflați. Numai privind acest chip, ne putem da seama, cu ce greutate este împreună căutarea nenorociților. Sus în colțul din stânga se vede și harta acelei părți din Italia. Italien înseamnă Italia, Frankreich Franța. Monte Tabor este subtras și se află în apropierea orașelului Bardonecchia.

și 915 mii Lei; 262 vagoane de secară cu 6 milioane 322 mii Lei; 104 vagoane fasole cu 8 milioane 343 mii; 11.675 vagoane de porumb, — cucuruz — bun și rău amestecat cu 351 milioane 562 mii Lei și apoi alte multe feluri de bucate cari s'au vândut în cantități mai mici. Interesant este însă să comparăm bucatele vândute în anul 1930 și cele în anul 1929 precum și prețurile lor, care după cum vom vedea sunt tare depărtate unul de altul. În anul 1929 s'au vândut prin același port 27 mii și 13 vagoane de diferite bucate cu prețul de miliard 284 milioane 397 mii Lei. Va să zică s'au vândut cu 5.927 vagoane de bucate mai puțin și totuși în ce privește prețul lor cu 337 milioane 156 mii Lei, mai mult decât cele din acest an. Iată deci cum au scăzut prețul bucatelor: am vândut mai mult cu 5.927 vagoane și totuși bani am primit mai puțin decât în anul trecut cu 337 milioane 156 mii Lei.

De ale cantorilor

În ce privește mult așteptatul congres al cantorilor, ne-au sosit mai multe scrisori, cari fiind prea lungi și prea multe, nu le putem publica în ziar. Vom rezuma însă pe scurt părerile fiecăruia, pe rând, la acest loc.

Dl Cornel Bența din Tâmbu este de părerea că „Asociațiunea generală a cantorilor” din Seini n'a făcut nimic până acuma, nici semn de viață n'a dat. Acuma, în sfârșit, a apucat pe calea cea bună, trimițând toate actele de constituire și statutele Asociațiunii la Preaveneratul Ordinariat Mitropolitan din Blaj, I. P. S. Sa mitropolitul Vasile va aduce ori a adus această chestiune, spre dezbateră, în fața conferinței episcopicești, care va hotărî asupra chestiunii. DSA este de părerea, să nu se hotărască ținerea congresului, până nu se va primi răspunsul dela Preaveneratul Ordinariat Mitropolitan.

Dl Teodor Vescan din Lunca, Turda este de părerea ca congresul să se țină la Blaj, în Dumineca Tomii, după ce s'a fi cerut mai întâi voie dela Exelența Sa Mitropolitul, precum și dela dl prefect al județului Târnava Mică. Totdeodată DSA invită pe toții colegii să se roage lui Dumnezeu, dela care va veni tot ajutorul, ca gândul bun să se înfăptuiască.

Cel mai răbduriu sburător

Sburătorul acesta este francezul Bossou-trot, care a sburat 5000 de kilometri într'una, fără de a se coborî de pe aeroplanul său.

Cele cinci abonamente în cinste

Am anunțat în Nr. 6 al gazetei noastre că dl profesor universitar și vicepreședinte al Senatului Dr. Romul Boilă a dăruit suma de 460 Lei, din care să se plătească 5 abonamente pe câte un jumătate de an la cinci oameni săraci dar de omenie.

La apelul nostru au răspuns 16 inși, adică au intrat 16 cereri. Prin tragere la sorti au dobândit cele 5 abonamente următorii: 1) Ștef Gheorghe, Abuș, p. Gănești, jud. Târnava Mică. 2) Vasile Voivod, cantor, colonist, Sângeorge p. Birda, j. Timiș-Torontal. 3) Vamoș Iosif, econom, Lăurenii, p. Miereurea Nirajului, j. Mureș. 4) Ilie Hothază econom, Roșia de Secaș p. Blaj, j. Târnava Mică și 5) Gheorghita Popovici, soție de plugar, Cib-Chei, p. Zlatna, j. Alba.

Gazeta li-se va trimite tuturor acestora, începând cu ziua de 1 Martie și până la 31 August, când se implinește jumătatea de an. Deatunci înainte, cei ce vreau să mai aibă foaia, vor face dela dânzii rost de abonament.

Corpul omului

II. Mistuirea

Pentruca mâncarea să fie folositoare, trebuie *mistuită*. Prin mistuire, mâncarea se schimbă într'o materie apoasă, aproape ca săpunelele, care trece în sânge și îl re'noiește.

Mistuirea se începe în *gură* și se continuă în *stomac* și în *mafe*. Părțile, cari nu se pot mistui se dau afară prin deschizătura de jos a mațului gros.

Gura cu stomacul, mațele și părțile cari se mai țin de ele compun *aparatură digestivă* sau mașinăria care prelucră hrana și o face să fie folositoare.

Toată mâncarea trebuie să treacă prin această mașinărie. Mâncarea băgată în corp pe sub piele, nu folosește nimic, căci nu trece prin aparatul digestiv, care o mistuie.

a) **Gura.** E cea dintâi parte a tubului digestiv. Înainte e mărginită de *buze* iar înapoi de *gât*, în sus de *cerul gurii*, în jos de *limbă* și în laturi de *obrazi*.

În gură se mestecă și se înmoaie mâncările. Pentruca să se poată mesteca, trebuie zdrobite. Sdrobirea se face cu *dinții* și *măselele*, cari sunt oase mici implantate pe marginea fălcilor.

Copiii au numai 20 de dinți, — 12 dinți, 8 măsele — numiți *dinți de lapte*, iar oamenii mari au 32 de dinți — 12 dinți și 20 măsele — numiți *dinți statornici*. Dinții de lapte se schimbă la vârsta de 7 până la 12 ani și în locul lor cresc dinții statornici.

Fiecare dinte are două părți: *radăcina*, care e înfiptă în falcă și *coroana*, care se vede. Radăcina e acoperită cu un fel de *ciment*, iar coroana e acoperită cu o materie albă, strălucitoare și tare, numită *smalt*. Sub smalt și ciment se găsește o altă materie albă-gălbuie,

numită *fildeș*, iar în mijloc este *măduva*, singura materie moale din dinte. În măduvă se găsește și țevișoare cu sânge și nervi.

Înmoierea mâncării se face cu *saliva* sau *scuipatul* ce se găsește în gură. Acesta este o materie apoasă fără gust și fără miros. Isvorește din niște beșicuțe mici, sau glande, ce se găsește lângă urechi, sub falca din jos și sub limbă.

Înmoierea mâncării cu salivă este începutul mistuirii. Mai ales pânea și legumele încep să se mistuie în gură.

Cea mai multă salivă se găsește în gură, când se mestecă mâncările. Dacă omul simțește mirosul plăcut al unei mâncări încă se umple gura de apă. De aici și zicala, că „îți lasă gura apă”.

Din cauza unei spaimă sau supărări, saliva din gură se imputinează, ori chiar piere de tot. În astfel de cazuri gura și gâtul se uscă de tot așa că omul nici nu mai poate vorbi.

Boalele cari umblă cu fierbințeală mare, încă imputinează saliva și uscă gura. După ce mâncarea a fost mestecată și înmoiată bine, cu ajutorul limbii e făcută gomoloț și împinsă pe gât în jos.

Mestecarea și înmoierea mâncării însă numai atunci se poate face bine, dacă gura este sănătoasă. Gura bolnavă nu-și mai poate împlini slujba și suferă întreg corpul.

Celea mai multe boale încep dela gură. De aceea doctorii de câteori cercetează un bolnav, încep cu gura. De pe semnele ce se văd la gură, se pot cunoaște celea mai multe boale. Așa dacă gingiile sunt palide e semn de lipsă de sânge; dacă buzele sunt vinete, e semn de înădușire, sau agonie; dacă limba e galbenă e semn de gălbănare.

Dacă gura e umflată și se văd pe ea pete cenușii sau negre e semn de otrăvire. Gura roșie arată, că omul suferă de brâncă sau de friguri.

Multora le miroase gura. Acest miros poate să fie semnul mai multor boale: măsele ori dinți stricați sau boale de stomac.

Cei cari țin băgău, de obicei au răni sau spuzeli în gură.

Fumătorii de tutun și mai ales cei cari folosesc pipa au buza îngroșată și adeseori capătă rac la buza în locul unde țin țeava.

Sunt mulți oameni, cărora le sângerează gingiile cu înlesnire și foarte des. Aceștia trebuie să-și spele gura și gingiile regulat.

Iar dacă mănâncă poame acre, verzi și necoapte, le strepezesc dinții. Strepezirea dinților e neplăcută, de aceea trebuie vindecată. Se poate vindeca, mănâcând brânză mai veche.

De multeori se formează piatră pe dinți și măsele. Cauza poate să fie saliva prea acră, bomboanele și negrijirea gurei. De pe dinții cu piatră, gingiile se deslipesc. Acești dinți cu gingiile deslipite se zic dinți descălțați. Piatra de pe dinți trebuie spălată des.

Smaltul de pe dinți încă se poate strica. În locul unde s'a stricat smaltul, se face o mică gaură, care se tot adâncește, până ajunge la măduvă. Dinții

și măselele găurite, dor amar. De aceea, trebuie împiedecată orice găurire și stricare a dinților și a măselelor.

Aceasta se poate face spălând des gura și dinții. Mai ales e bine să se facă seara spălarea gurii, ca mâncarea rămasă printre dinți să se curețe. Altfel aceasta rămâne peste noapte, dospesște și atacă smalțul.

Să nu se mănânce nici bomboane prea multe, mâncări prea acre, prea fierbinți, ori prea reci. Acestea încă strică dinții.

Dinții stricați, trebuie plombați. Un dinte plombat se poate folosi ca și unul bun.

Dintele sau măseaua bolnavă nu trebuie totdeauna scoasă și mai ales nu trebuie lăsat s'o scoată faurul sau barbierul, a căror clește e bun pentru scos cuie, nu măsele.

Dacă dinții sunt buni și sănătoși, mâncarea încă e zdrobită și mestecată bine. Iar o mâncare bine mestecată totdeauna se mistuie cu ușurință.

Ion Popu-Câmpeanu

Cultura Inului

(Continuare din numărul 9)

Prepararea locului, destinat pentru in, stă în aceea, că după ce suntem încredințați că locul e destul de gras, toamna se ară adânc. Primăvara se grapă și apoi i-se mai dă o arătură ușoară. Înainte de semănat se grapă bine, ca locul să se oblească, niveleze, și sămânța să se imprăștie pe o formă.

Timpul sămănatului e dela 15 Martie până la 15 Aprilie. Se poate semăna și mai târziu, dar sămănatul mai de timpuriu e mai sigur. Sămânța lui trebuie des schimbata, la 2-4 ani, cu sămânța mai de soi, din locuri depărtate. Sămânța veche înșală de mulțori, cea proaspătă niciodată. Inul se samăna de regulă imprăștiat, fie cu mâna, fie cu mașina. După sămănat se grapă și se tăvălușește cu un tăvălug ușor.

La sămănat trebuie să avem în vedere scopul pentru care îl cultivăm: pentru sămânță, pentru fuior, sau pentru amândouă deodată?

Pentru sămânță se samăna mai rar, 70-80 litri pe jugăr, iar pe hectar 100-120 litri.

Pentru fuior se samăna mai des, 150-170 litri pe jugăr, iar pe hectar 175-255 litri.

Pentru amândouă deodată adevă sămânță și fuior, pe jugăr 110-125 litri, iar pe hectar 165-188 litri.

După sămănat grija lui peste vară stă mai ales în plivitul buruenilor și cu deosebire a volburei, lipitoarei rapiței, tortoțelului, cari îl împiedecă mult în dezvoltare.

Recoltarea. Inul se recoltează, sau cu lege, atunci când e copt după scopul care-l-am urmărit cu cultivarea lui.

Inul de sămânță e copt și bun de recoltat atunci, când i-au căzut frunzele, când cotorul are culoare cafenie, iar semințele au și ele culoare cafenie și lucitoare, sunt tari și sună în măciulii (capsule).

Inul de fuior trebuie recoltat atunci, când frunzele dela pământ se ofilesc și îngălbinesc, florile s'au scuturat sau au căzut, măciuliile (capsulele) sunt lăptoase, iar semințele din ele sunt albe și câmpul sămănat e încă verde.

Inul, dela care așteptăm și fuior și sămânță, trebuie recoltat atunci, când măciuliile îi sunt galbene deși cotoarele le sunt verzi.

Iaul nu se cosește, nici nu se seceră ci se smulge ca cânepa. Se leagă în snopi sau mânuși și se pune în elăi ca grăul, ca să se usuce bine 1-2 săptămâni.

După ce s'a uscat se cară acasă, cel pentru sămânță se așază sub un șopru, în ferdera șurii, ori altundeva, până spre primăvară, când se imblătește sau trieră.

Cel pentru fuior se manipulează ca cânepa. Se topește, sau verde, sau după ce s'a uscat și bătut de frunze.

Cel pentru sămânță și fuior totodată după ce s'a uscat, se imblătește, se iau semințele și apoi se topește. Imblătitul acestuia e mai bine să se facă cu imblăciul.

Producția. De pe 1 jug. cultivat numai pentru sămânță căpătăm 8-9 hectolitri sămânță, de pe 1 hectar 12-13 hl., care trage la cântar, hectolitru 60-70 kg.

Dela inul sămănat și pentru fuior și pentru sămânță căpătăm dela 1 jug. 2-3 hectolitri sămânță, iar dela 1 hectar 3-4, 5 hl.

Dela 1 chintal (maje metrică) sămânță căpătăm cam 30 kg. oleiu foarte bun pentru mâncare, dar mai ales pentru scopuri industriale, pregătirea vopselelor ș. a. În anul trecut s'a vândut pe piața Blajului 1 kg. de oleiu de sămburi cu 80-100 Lei. Oleiul de in însă e mai scump totdeauna.

Fuior brut (nepriet) căpătăm de pe 1 jugăr 14-20 chintale (măgi metrică), iar de pe 1 hectar 21-30 chintale, care ne dă pe 1 jug. 3-4 chintale tort, iar pe 1 hectar 4, 5-6 chintale tort și care se plătește foarte bine. Turta sau turtoiul rămas după stoarcerea oleiului din in, e un nutreț fără păreche de bun pentru vite. Vacile dau mult lapte după el, iar cealalte se îngrășe.

Dacă dorim să avem recolta cea mai bună, să folosim la gunoarea locului pe lângă îngrășemintele amintite mai sus și **supersfosfatul**, dând la 1 jug. 200 kg., la hectar 300 kg.

Supersfosfatul are influință nu numai asupra sămânței ci și asupra fuiorului, care va fi mai bogat, mai mare și mai fin.

Topitul inului. Asupra topitului inului nu voiu mai stărui, fiind la fel cu topitul cânepii, care e îndeobște cunoscut de femeile noastre și care se face după împrejurări. La șes se face în lacuri, bălți ori ape lin curgătoare, și cari nu-s oprite de autoritățile comunale pentru topit, ca să nu se bolnăvească vitele cari beau apă din ele, sau să nu piară peștii ce s'ar afla în acele ape.

La munte fiindcă apele sunt repezi și foarte reci, topitul se face prin rouă sau la rouă.

Pentru restanțieri

In Nr. întâi din anul acesta al gazetei noastre am scris, la loc de frunte: „Restanțierii, cari nu ne trimit banii până la 1 Aprilie 1931, vor fi șterși din cartea adreselor, și dela cetitori ca aceștia vom căduta să ne scoatem banii pe calea legii. Multele greutăți, cu cari ne luptăm, ne stălesc la acest pas, care ne doare mai întâi pe noi“.

Ei bine, 1 Aprilie se apropie și încă tot mai avem atâția cetitori, cari nici pe adresă n'au scris: „nu primesc“, nici abonamentul nu ni l-au trimis. Urmează deci să ne ținem de cuvânt, oricât ne-ar durea de mult, căci vremile de astăzi sunt foarte grele și nici nouă nu ne dă nimenea nimica în cinste, iar când nu vom mai avea cu ce plăti, gazeta nu se va mai putea tipări, și vor suferi și abonații cinstiți și regulați pentru cei nepăsători.

La orașele mari, unde sunt instalațiuni anume pentru topitul cânepii și a inului, în apă caldă ori vapori, topitul e mai ușor, mai bun și mai ieftin.

Nu voiu mai întinde vorba nici cu celelalte lucrări ale inului: zbiciulat, periat, tors, țesut ș. a. cari le știu foarte bine gospodinele noastre.

Ceece vreau să mai spun e, că sunt convins, că 1 jug. cultivat cu in aduce cel puțin cât 2, ori 3 cultivate cu grău ori porumb, oucuruz.

Celce are urechi de auzit să audă.

Nicolae Pop
prof. pens.

Diul Tănase Rațiu I. Ioan. „Neofit înseamnă de curând trecut la vreo religie nouă oarecare. „Necesar“ trebuincios, de care cineva nu se poate lipsi. „Exterior“ care e în afară. „Invisibil“ nevăzut. „Fenomen“ ceea ce apare la aier, de pildă fenomene electrice, mai poate însemna și un lucru care te pune în uimire prin nouitatea sau raritatea sa.

Diul Grigore Veres, cantor. Adresa este Rev. ViCTOR Crișan, East Chicago Ind. U. S. A.

Diul Simion Mureșan, cantor. Nr. 8 s'a trimis a doua oră. Am luat măsuri ca nota-riatul din comuna Șoimeni să nu-ți mai oprească gazeta.

Către Cinstiții Preoți. Păr. Laurențiu Sima din Jibou roagă pe această cale pe Cinstiții Preoți să binevoiască a-i răspunde, în care număr și din care an al gazetei noastre a apărut în traducere românească o cântare catolică din Paresimi care începe cam așa: „Merg la lemn crucii, căci altundeva nu pot afla liniște sufletească.“

Diul Aug. Russu, student. Bucata de ziar cerută n'am aflat-o.

Diul Gheorghe Fărcaș, cantor. Articolul trimis nu se poate publica.

Soldatul Fărcaș Mihai. Păr. redactor Iuliu Maior a primit cei 70 Lei trimiși pentru „Pregătire la Moarte“, pe care și-a trimis-o prin Librăria Seminarului din Blaj. Ceilalți 75 Lei încă nu i-a primit.

Dragoș Octavian. Din suma dd 360 Lei am trecut pe 1929 Lei 110; pe 1930 Lei 180; pe 1931 Lei 70.

Ioan Cosma. Am primit Lei 180. Abonamentul plătit pe întreg anul 1931.

Am primit câte 90 Lei dela următorii: Pr. Iul Nistor, Traian Pânteaș, Boldan Dumitru, Andreiu Fărcaș, Alexandru Man, Moca Gavril, Popa Gavrilă Duma.

Câte 100 Lei: Așan Gheorghie, Simion Groza, Ba Dumitru.

Redactor: IULIU MAIOR.

Prăvălie românească nouă

Subsemnatul aduc la cunoștința Onorabilului Public din Blaj și jur, că cu data 4 Martie am deschis

un magazin de coloniale,
delicatese și mărunțișuri,

în casele dnei Barth, strada Regele Ferdinand în dreptul preturii, și rog binevoitorul sără

(1380) 2-3

ILIE STROIA